

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 1. štvrťrok 2011

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poist'ovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraníčia (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	(A)F.1 ²
Menové zlato	(A)F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	(A)F.12
Obeživo a vklady	(A)F.2
Obeživo	(A)F.21
Prevoditeľné vklady	(A)F.22
Ostatné vklady	(A)F.29
Cenné papiere okrem akcií	(A)F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	(A)F.33
Krátkodobé	(A)F.331
Dlhodobé	(A)F.332
Finančné deriváty	(A)F.34
Pôžičky	(A)F.4
Krátkodobé	(A)F.41
Dlhodobé	(A)F.42
Akcie a ostatné podiely	(A)F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	(A)F.51
Kótované akcie	(A)F.511
Nekótované akcie	(A)F.512
Ostatné podiely	(A)F.513
Akcie podielových fondov	(A)F.52
Poistnotechnické rezervy	(A)F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	(A)F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	(A)F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	(A)F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	(A)F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	(A)F.7
Obchodný úver a preddavky	(A)F.71
Ostatné	(A)F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Stavby sú označované kódom AF a transakcie kódom F

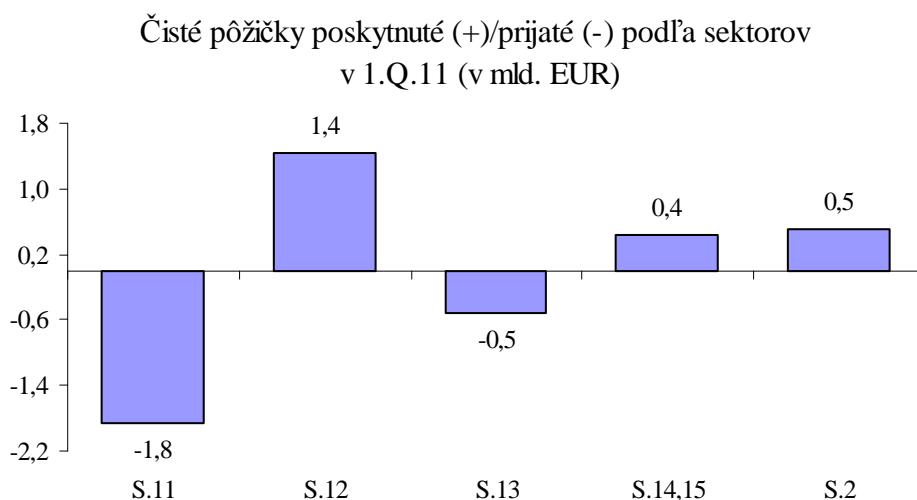
Štvrťročné finančné účty v 1. štvrťroku 2011

Celkový vývoj

Transakcie

V prvom štvrťroku 2011 došlo k nárastu čistej dlžníckej pozície domácej ekonomiky, a tým k zvýšeniu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté prijaté pôžičky⁴ dosiahli 0,5 mld. eur. Tento negatívny vývoj bol výsledkom výraznejšieho nárastu finančných pasív v porovnaní s rastom finančných aktív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁵ prispeli najvýraznejšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie nefinančných inštitúcií (S.11), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol -1,8 mld. eur. Naopak, najlepší výsledok v 1. štvrťroku 2011 dosiahli finančné inštitúcie (S.12), ktorých veriteľská pozícia vzrástla o 1,4 mld. eur.

Graf č.1

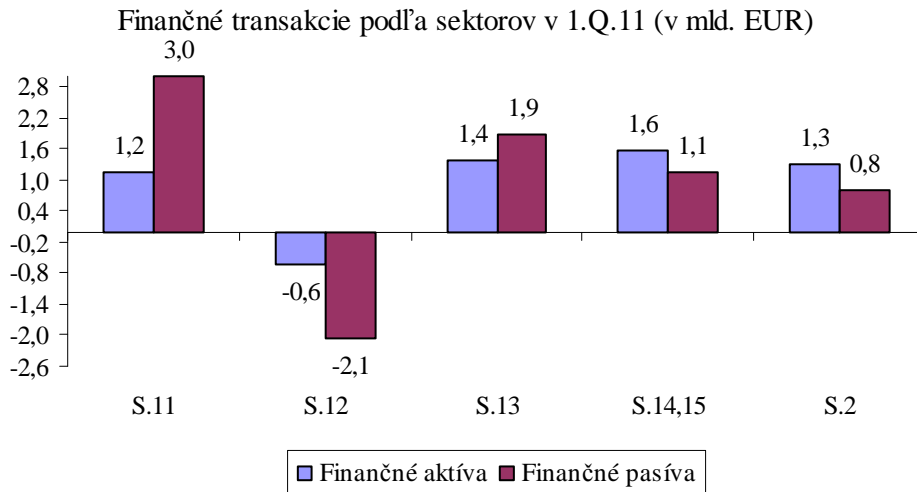


³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak klesá zadlženosť (resp. rastie veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k poklesu veriteľskej pozície (resp. rastu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

⁴ Čisté prijaté pôžičky reprezentujú záporný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel kladný, hovoríme o čistých poskytnutých pôžičkách.

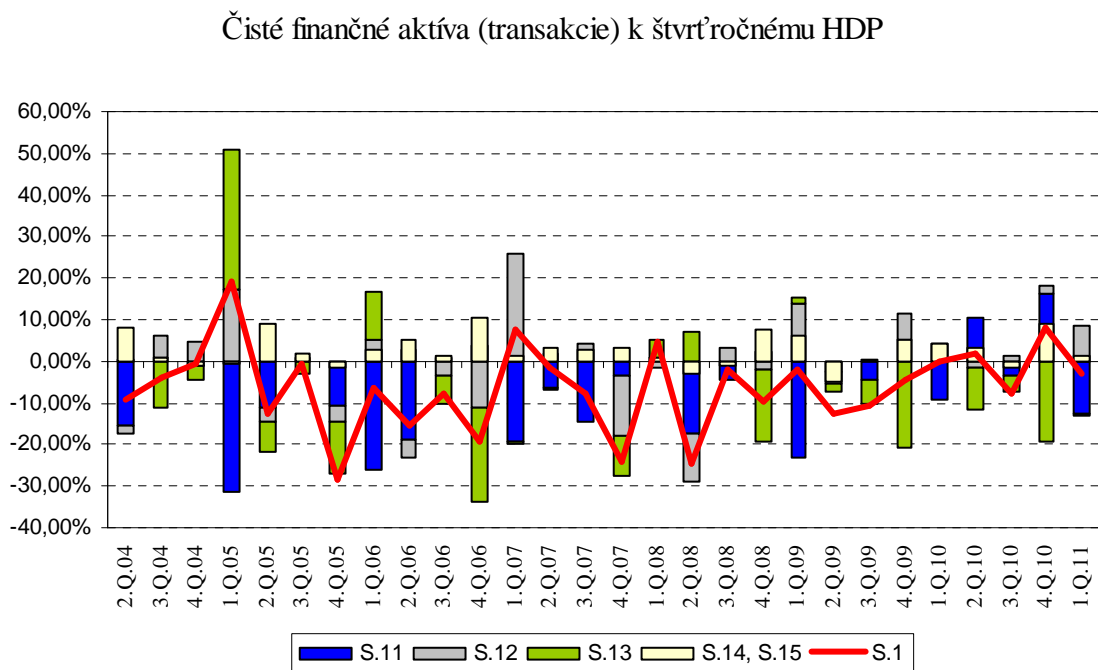
⁵ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

Graf č.2



Čisté finančné aktíva skončili v 1. kvartáli 2011 v mínuse 0,5 mld. eur, čo predstavovalo -3,2%-né zhoršenie finančnej pozície ekonomiky v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

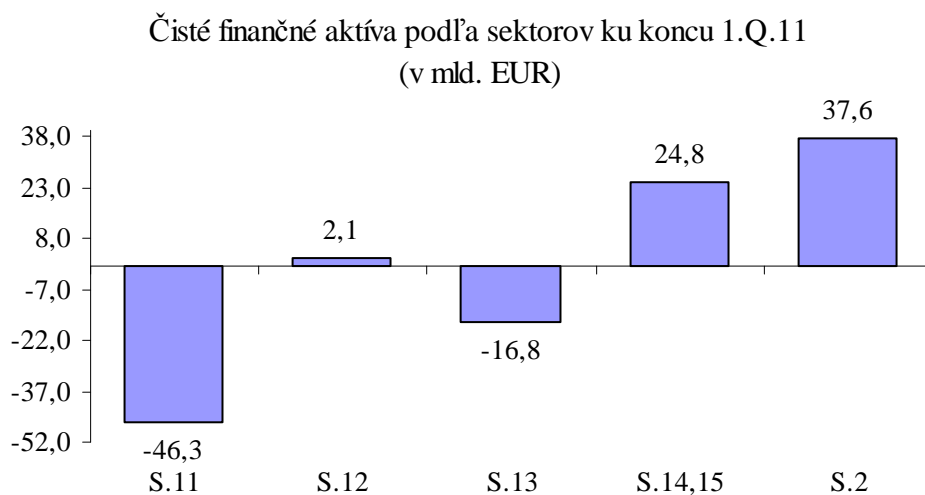
Graf č. 3



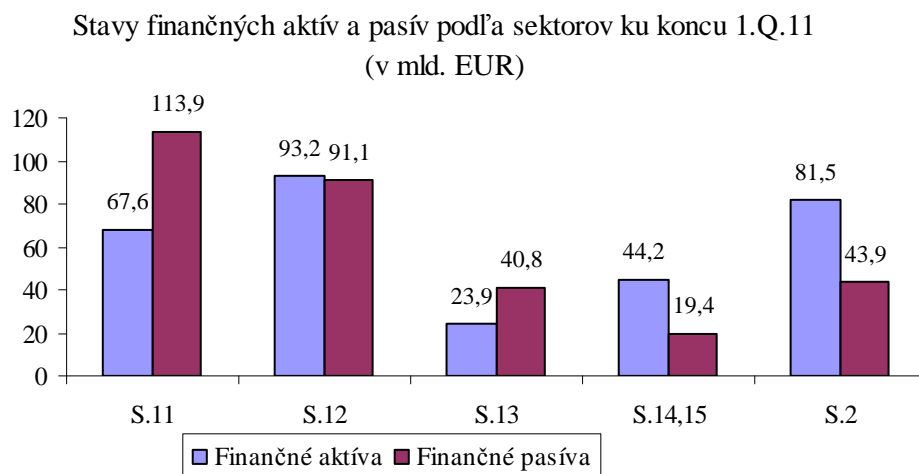
Stavy

Celkový dlh národného hospodárstva sa v 1. štvrtroku 2011 znížil, keď jeho objem na konci sledovaného obdobia dosiahol -36,2 mld. eur.⁶

Graf č. 4



Graf č. 5

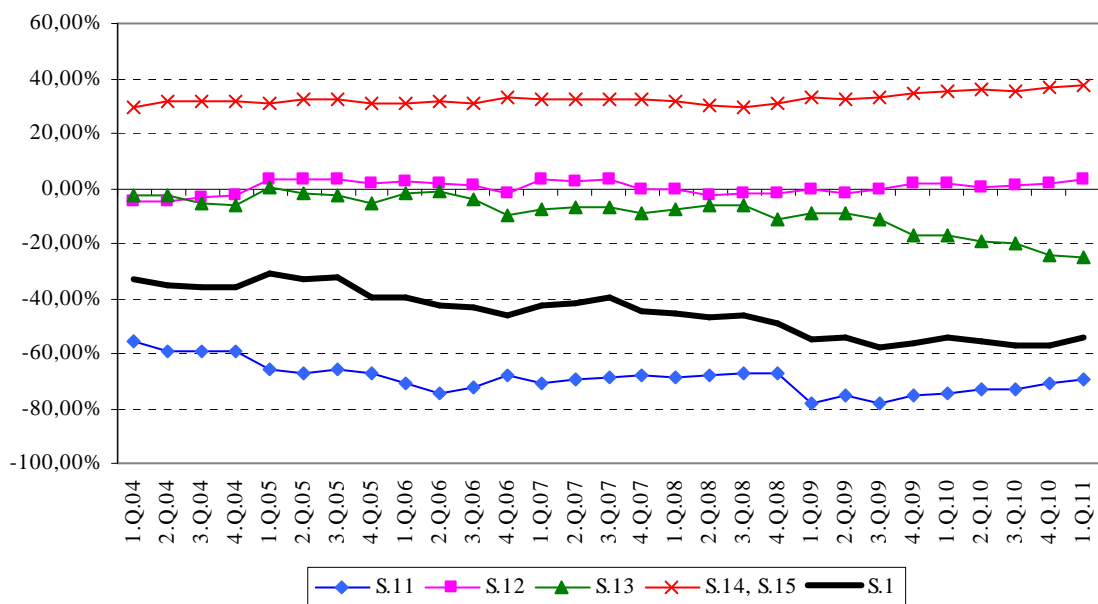


Čisté finančné bohatstvo domácej ekonomiky (stav čistých prijatých pôžičiek) dosiahlo ku koncu 1. kvartálu 2011 hodnotu -36,2 mld. eur a v pomere k ročnému HDP (súčet posledných štyroch kvartálov) predstavuje jeho podiel -54,3%.

⁶ Rozdiel medzi čistým finančným dlhom domácej ekonomiky (-36,2 mld. eur) a čistou veriteľskou pozíciou zahraničia (37,6 mld. eur) predstavuje položka menové zlato a ZPČ vo výške 1,4 mld. eur. Táto položka je vykazovaná na strane aktív centrálnej banky, ale na strane pasív zahraničia sa nevykazuje.

Graf č. 6

Čisté finančné bohatstvo (stavy) k ročnému HDP



Štvrťročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

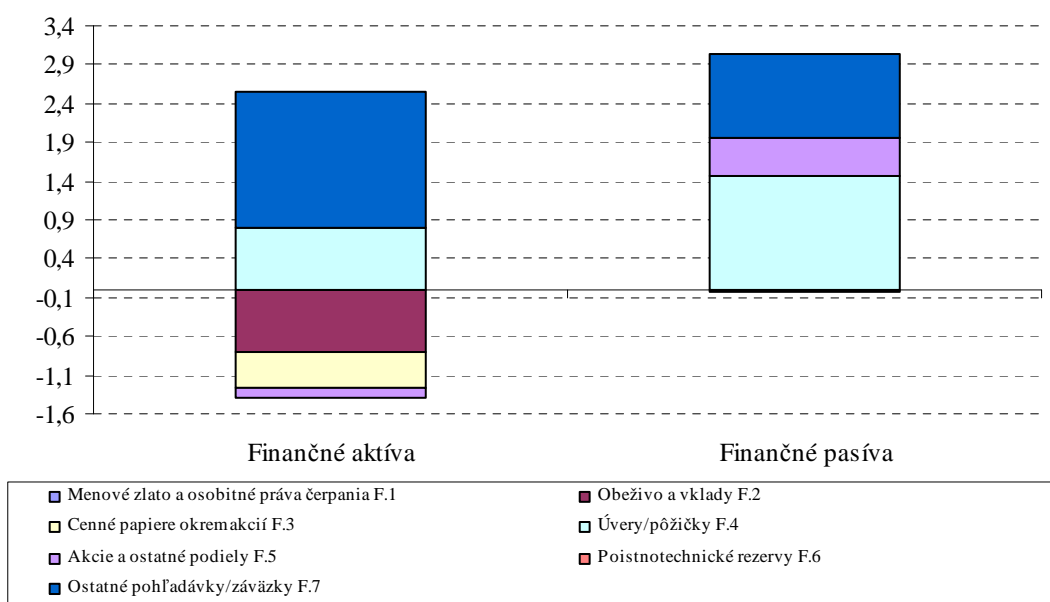
S.11 Nefinančné inštitúcie

Transakcie

Negatívny vývoj v podobe zvyšovania zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné pasíva vzrástli výrazne viac než finančné aktíva.

Graf č. 7

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov v 1.Q.11 (v mld. EUR)

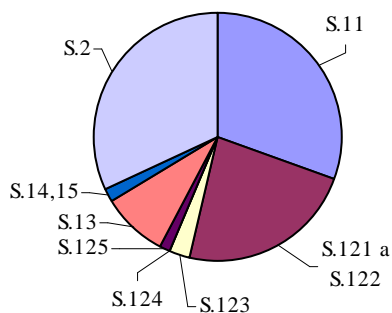


Na strane pasív sa podnikom zvýšil objem prijatých obchodných úverov zo zahraničia aj od domácich nefinančných inštitúcií zhodne po 0,5 mld. eur. Prijaté finančné úvery taktiež výrazne vzrástli, celkovo vo výške 1,5 mld. eur, pričom podniky ich čerpali od bánk, nefinančných podnikov, ústrednej štátnej správy a zo zahraničia.

V rámci aktív podnikom vzrástli taktiež najmä úvery, obchodné aj finančné. Najväčší prírastok zaznamenali obchodné úvery poskytnuté zahraničiu (+0,8 mld. eur) a domácim podnikom (+0,5 mld. eur). Naopak, nefinančným podnikom výrazne poklesli vklady v bankách (-1,0 mld. eur) a držba domácich štátnych dlhopisov (-0,4 mld. eur).

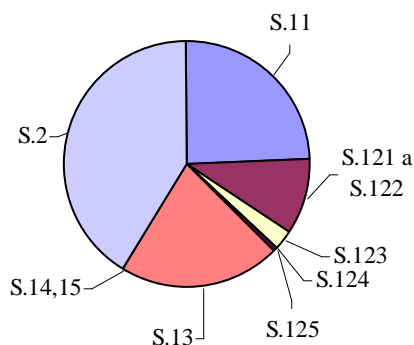
Graf č.8

Sektorové členenie finančných aktív
(transakcie) nefinančných inštitúcií v 1.Q.11



Graf č.9

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie)
nefinančných inštitúcií v 1.Q.11

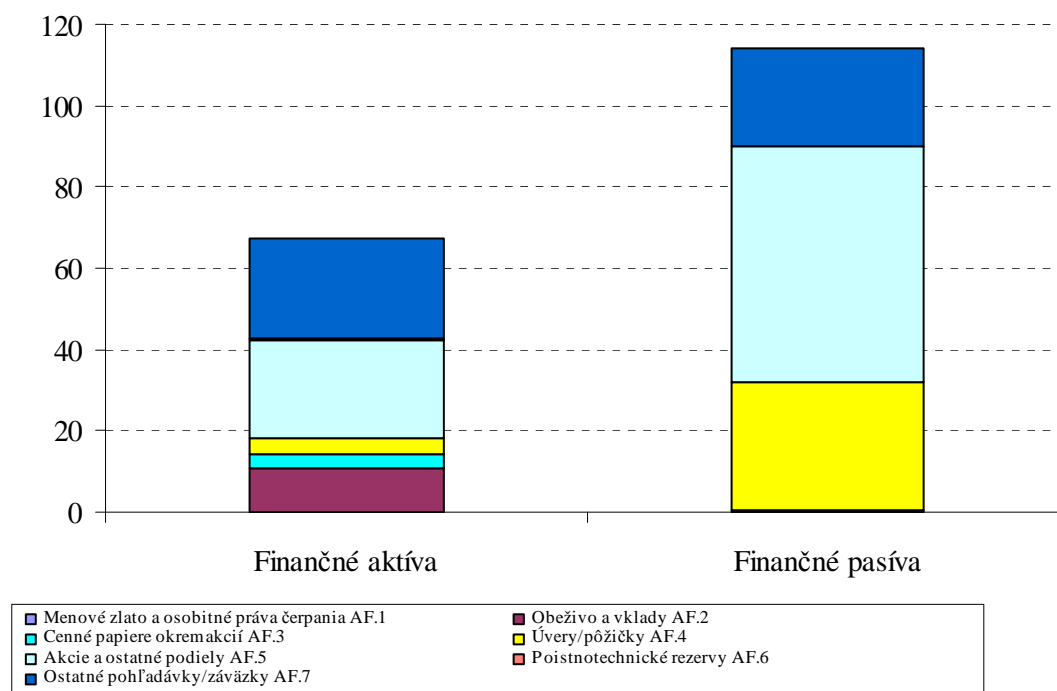


Stavy

Medzi hlavné finančné zdroje nefinančných podnikov patria dlhodobo akcie, finančné a obchodné úvery. Uvedené zdroje využívajú podniky na investície predovšetkým do obchodných úverov, akcií a vkladov.

Graf č. 10

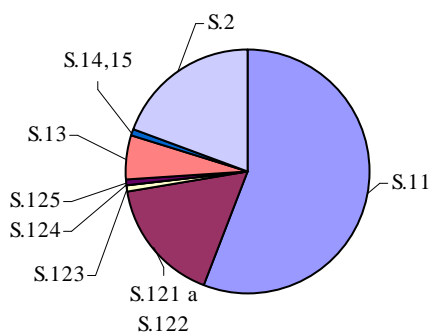
Štruktúra finančných aktív a pasív nefinančných podnikov ku koncu 1.Q.11 (v mld. EUR)



Vydané majetkové cenné papiere nefinančných podnikov sú v rámci domácej ekonomiky držané predovšetkým v sektore nefinančných podnikov (35,3%) a subjektmi verejnej správy (16,2%). 48% akcií domácich podnikov je vlastnených zahraničnými subjektmi. V rámci úverového financovania sa podnikov predstavujú úvery od domácich bánk a lízingových a faktoringových spoločností 55,1%, úvery zo zahraničia tvoria 35,1%. Hlavnými dlžníkmi domácich podnikov v jednotlivých finančných nástrojoch sú subjekty sektorov nefinančných podnikov (56,0%), peňažných finančných inštitúcií (16,6%) a zahraničia (19,6%).

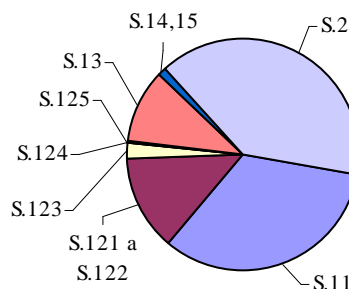
Graf č. 11

Sektorové členenie finančných aktív nefinančných inštitúcií ku koncu 1.Q.11



Graf č. 12

Sektorové členenie finančných pasív nefinančných inštitúcií ku koncu 1.Q.11

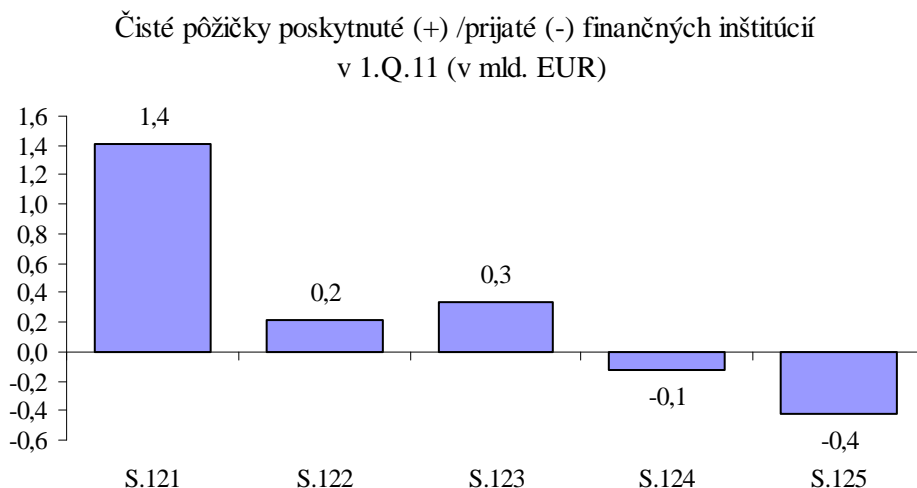


S.12 Finančné inštitúcie

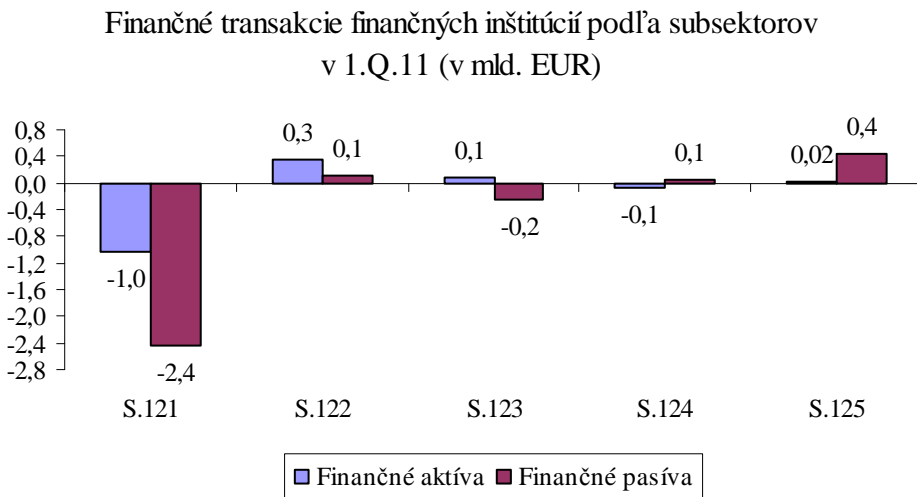
Transakcie

Sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 1. štvrtroku 2011 čisté poskytnuté pôžičky, o čo sa pričínila v najväčšej miere centrálna banka.

Graf č.13



Graf č.14



Celkové čisté kladné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom väčšieho úbytku pasív v porovnaní s úbytkom aktív. Najväčší vplyv na kladný výsledok centrálnej banky mal pokles záväzku zo zúčtovania TARGET2 v objeme 1,5 mld. eur. Z aktív najviac poklesli vklady v komerčných bankách (-0,8 mld. eur) a vklady v zahraničí (-0,4 mld. eur).

Ostatné peňažné finančné inštitúcie (S.122) skončili tiež v pluse, a to vďaka väčšiemu rastu aktív než pasív. Z aktív najviac vzrástli dlhodobé úvery poskytnuté domácnostiam (+0,3 mld. eur) a nefinančným podnikom (+0,2 mld. eur). O rast pasív sa najviac pričínili prijaté ostatné vklady od domácností a zo zahraničia (zhodne po -0,5 mld. eur) a od nefinančných korporácií (+0,3 mld. eur).

Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostředkovatelé, zaznamenali nárůst aktív a pokles pasív. K rastu aktív najviac prispeli dlhodobé úvery poskytnuté domácnostiam (+0,1 mld. eur). Na strane pasív ostatní finanční sprostředkovatelé znížili objem prijatých krátkodobých úverov od komerčných bánk a dlhodobých dlhových cenných papierov vo vlastníctve poisťovní a penzijných fondov (zhodne o -0,1 mld. eur).

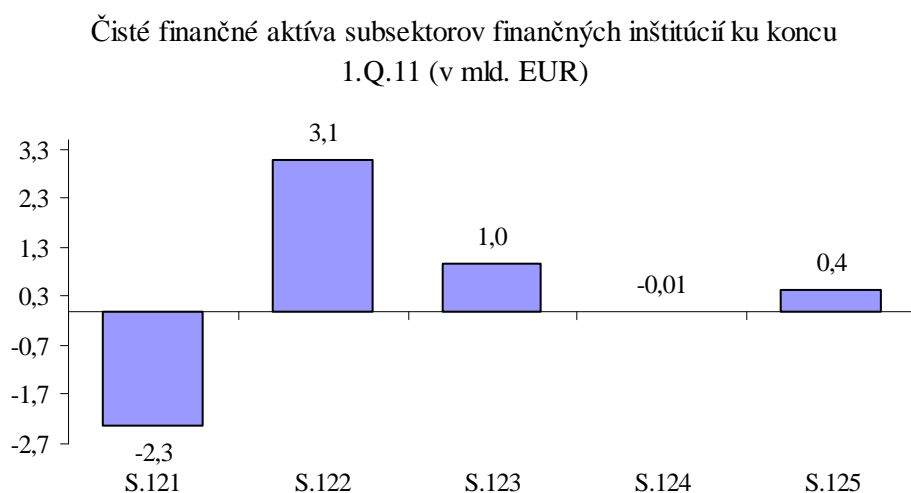
Transakcie Finančných pomocných inštitúcií, S.124, skončili v mínuse vďaka poklesu aktív a rastu pasív. Významnejší rast zaznamenal objem nekótovaných akcií v držbe komerčných bánk a na strane aktív pokles prevoditeľných vkladov.

K zhoršeniu bilancie došlo aj u Poisťovní a penzijných fondov, S.125, ktorým pasíva vzrástli viac než aktíva. Zdroje získané od obyvateľstva vo forme dôchodkových úspor (+0,2 mld. eur) a životného poistenia investovali prevažne do domácich a zahraničných dlhodobých dlhových cenných papierov, celkovo v objeme +0,3 mld. eur. V rámci aktív značne poklesla držba krátkodobých cenných papierov (-0,2 mld. eur) a objem ostatných vkladov v domácich bankách (-0,1 mld. eur).

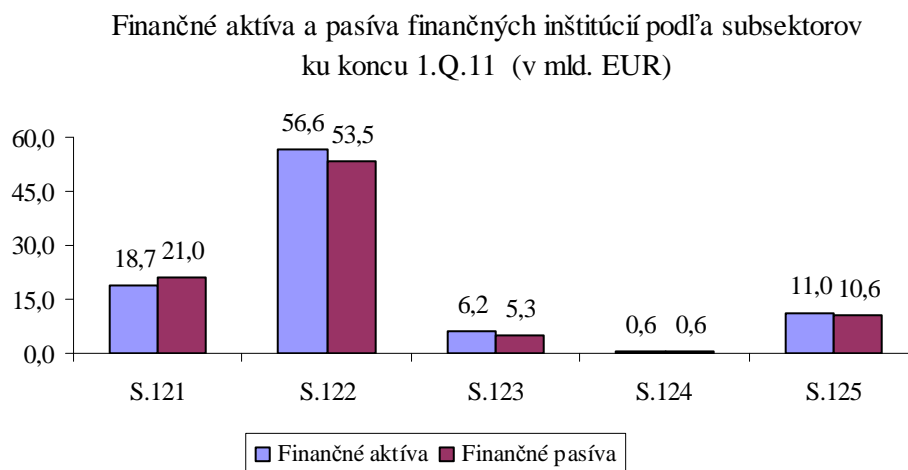
Stavy

Celý finančný sektor (S.12) je vo veriteľskej pozícii. V dlžníckej pozícii je v podstate len centrálna banka.

Graf č. 15



Graf č.16



V súlade so svojím primárnym poslaním – prijímať vklady a poskytovať úvery - najviac peňazí investujú ostatné peňažné finančné inštitúcie do úverov (60,2% všetkých aktív). Okrem toho významnú časť voľných zdrojov ukladajú do vládnych dlhopisov (20,2%) a rezidentských aj nerezidentských vkladov a obeživa (9,6%). Na strane pasív zohrávajú dominantnú úlohu vklady (81,6% všetkých pasív). Z pohľadu sektorového členenia sú najvýznamnejšími klientmi bánk na strane aktív nefinančné podniky, domácnosti a subjekty ústrednej štátnej správy. Na strane pasív sú to predovšetkým domácnosti, zahraničné subjekty a nefinančné podniky. Sektor zahraničia predstavuje významného vlastníka akcií a ostatných majetkových podielov v bankách, keď jeho podiel v tomto finančnom nástroji predstavuje približne 91,3%.

Štruktúra investovaných finančných nástrojov ako aj sektorov vychádza z hlavnej funkcie sektora S.123, ostatní finanční sprostredkovatelia, to znamená, že sa zameriava na poskytovanie úverov nefinančným podnikom a domácnostiam a časť zdrojov investuje taktiež do vkladov v bankách, domácich vládnych a zahraničných dlhopisov. Hlavným zdrojom príjmov sú predovšetkým úvery od zahraničných a domácich bánk a podielové listy podielových fondov v držbe predovšetkým domácností.

Najmenší vplyv v rámci finančných inštitúcií má z pohľadu spravovaných aktív a pasív sektor S.124, finančné pomocné inštitúcie. Väčšinu svojich voľných finančných zdrojov, ktoré získava od zahraničných aj domácich akcionárov a od domácich bánk vo forme úverov, má uložených vo vkladoch.

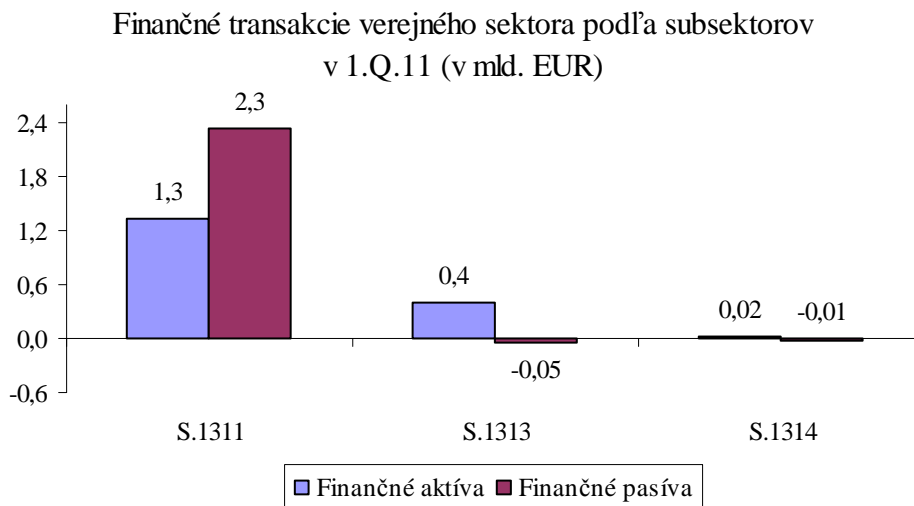
Naopak čoraz väčší vplyv na finančnom trhu zaznamenáva sektor S.125, poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy. Hlavným veriteľom uvedeného sektora sú domácnosti, ktoré investujú do životných poisťiek a do druhého a tretieho dôchodkového piliera. Takto získané prostriedky sú investované predovšetkým do domácich (dlhopisy vlády) a zahraničných dlhových cenných papierov, ďalej do vkladov v domácich bankách a taktiež do domácich majetkových cenných papierov a zahraničných podielových fondov.

S.13 Verejná správa

Transakcie

Verejná správa v 1. štvrtroku 2011 zvýšila svoju dlžnícku pozíciu o 0,5 mld. eur, o čo sa pričínal subsektor S.1311 - ústredná štátna správa (-1,0 mld. eur). Subsektor S.1313 - územná samospráva a S.1314 - fondy sociálneho zabezpečenia dosiahli čisté poskytnuté pôžičky vo výške 0,5 mld. eur, respektíve 0,03 mld. eur.

Graf č.17



Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mal nárast objemu živých (vydané mínus splatené) dlhopisov vo výške 1,3 mld. eur. Nové emisie dlhopisov skončili prevažne v držbe zahraničných subjektov a v držbe domácich poisťovní a penzijných fondov. Naopak objem živých štátnych pokladničných poukázok sa znížil o 0,4 mld. eur. Na strane aktív vzrástli dlhodobé úvery poskytnuté podnikom (+0,4 mld. eur) a vklady v bankách (+0,2 mld. eur).

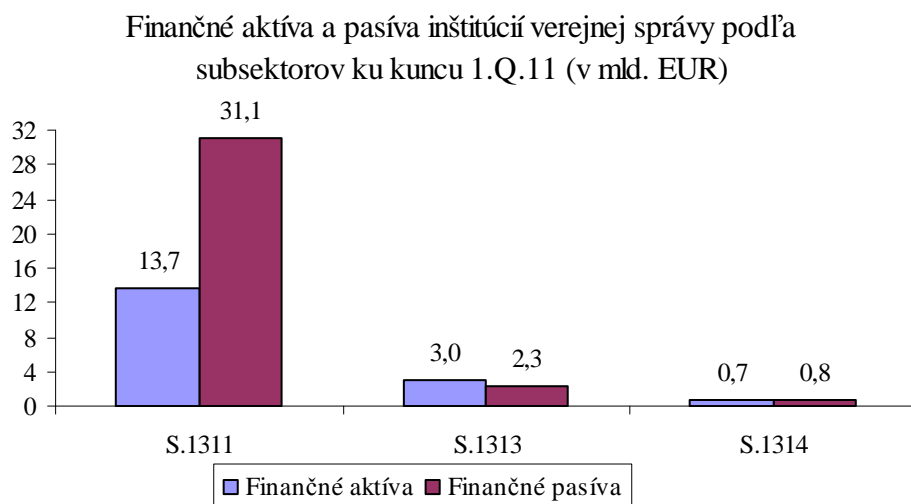
V rámci aktív územnej samosprávy došlo k zvýšeniu hlavne vkladov v bankách a ostatných pohľadávok voči domácnostiam a nefinančným podnikom. Na pasívach poklesli prevažne dlhodobé úvery od bánk.

Fondy sociálneho zabezpečenia skončili vo veľmi malom pluse, o čo sa zaslúžil hlavne rast ostatných pohľadávok a pokles ostatných záväzkov.

Stavy

Celková dlžnícka pozícia sektora verejnej správy je určená predovšetkým vývojom v subsektore ústredná štátna správa, S.1311, ktorej čisté finančné aktíva boli k 31.3.2011 - 17,4 mld. eur. Územná samospráva, S.1313, je čistým veriteľom v objeme 0,7 mld. eur a Fondy sociálneho zabezpečenia, S.1314, zasa čistým dlžníkom vo výške -0,1 mld. eur.

Graf č. 18



Najväčším finančným aktívom subjektov centrálnej vlády sú akcie emitované domácimi nefinančnými podnikmi (56,2% z hodnoty celkových aktív). Viac než 16% svojich aktív vykazujú subjekty centrálnej vlády v dlhodobých úveroch poskytnutých nefinančným podnikom, územnej samospráve a zahraničným subjektom. Prevažnú väčšinu pasív centrálnej vlády tvoria dlhodobé dlhové cenné papiere (85,7%), z ktorých 35,9% vlastní zahraniční vlastníci.

S.14,15 Domácnosti a NISD

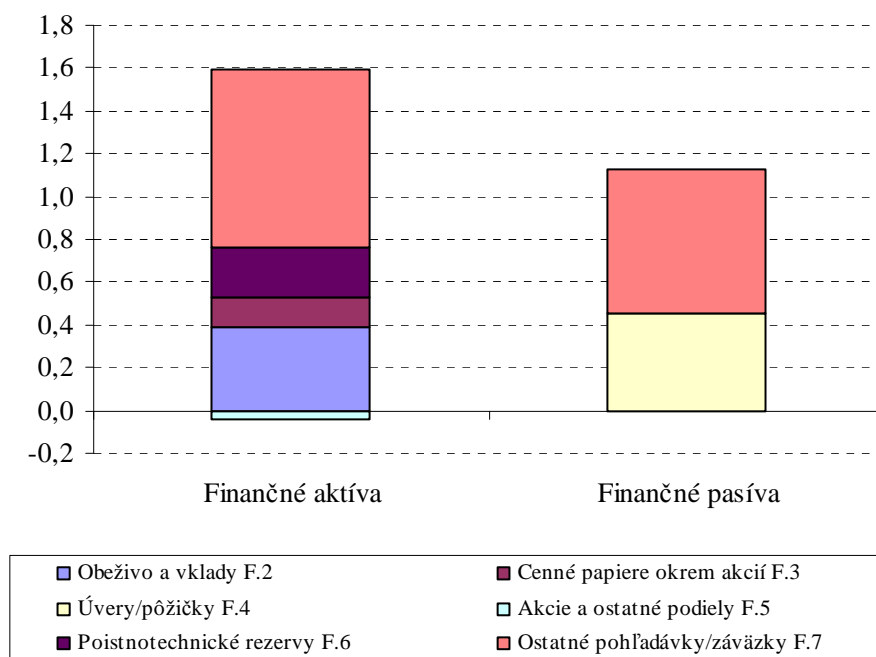
Transakcie

Sektor domácností a NISD si v 1.Q. 2011 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vplyvom vyššieho rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív. Najväčší vplyv na nárast aktív (+0,8 mld. eur) a pasív (+0,6 mld. eur) mali finančné transakcie v nástroji ostatné pohľadávky a záväzky voči subjektom verejnej správy, pričom tieto transakcie boli výsledkom metodických úprav v danom nástroji. Celkový vplyv na čisté finančné transakcie domácností voči verejnej správe bol zanedbateľný (+0,2 mld. eur).

Na strane aktív sa domácnostiam taktiež zvýšili ostatné vklady v bankách (+0,5 mld. eur), úspory v penzijných fondoch (+0,2 mld. eur) a dlhodobé dlhové cenné papiere (+0,1 mld. eur). Domácnosti sa zadlžovali formou dlhodobých úverov prijatých od bánk (+0,3 mld. eur) a od ostatných finančných sprostredkovateľov (+0,1 mld. eur).

Graf č.19

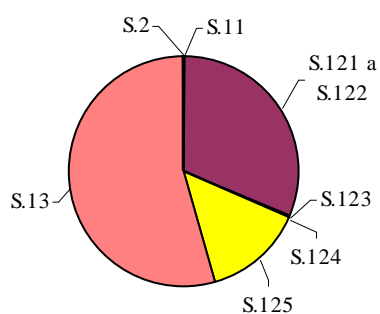
Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.11 (v mld. EUR)



Z pohľadu sektorového členenia mali najväčší podiel na strane aktív transakcie s verejnou správou, s bankami a s poisťovňami a penzijnými fondmi. Na strane pasív to boli verejná správa a peňažné finančné inštitúcie.

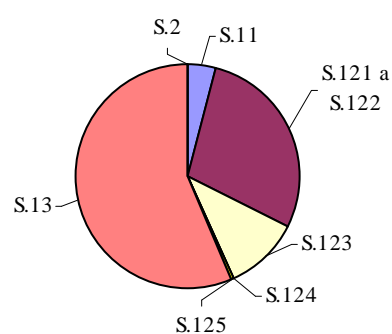
Graf č.20

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.11



Graf č.21

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.11



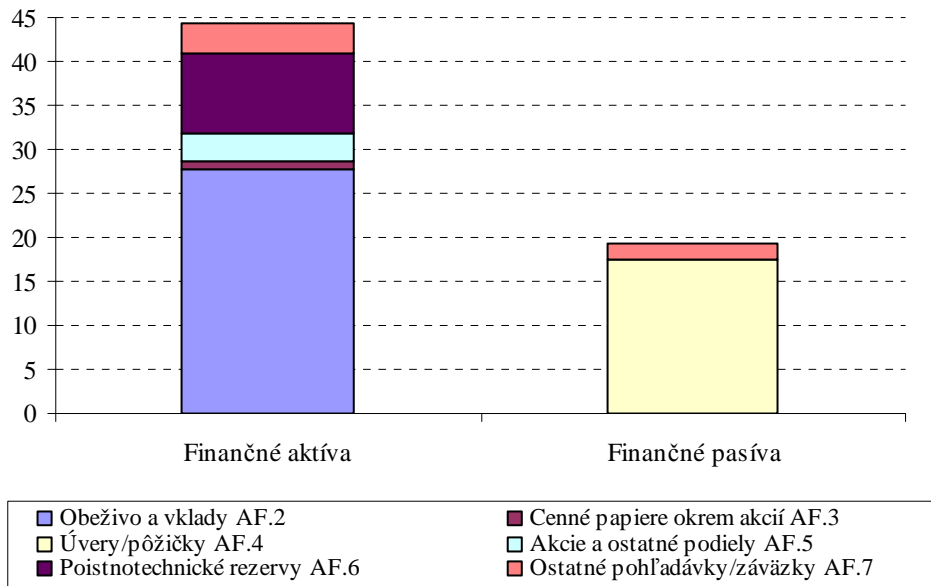
Stavy

Sektor domácností a NISD sa v slovenskom hospodárstve vyznačuje veľkou čistou veriteľskou pozíciou. Takmer 55% zdrojov si ukladá vo forme vkladov, ďalšia časť, necelých 20%, je investovaná v dôchodkovom systéme a v životnom poistení. Do podielových fondov

investujú domácnosti 7% svojich aktív. 90% všetkých pasív tvoria prijaté úvery, predovšetkým dlhodobé. Zvyšnú časť záväzkov tvoria ostatné pasíva, z ktorých najväčší podiel majú pasíva voči verejnej správe (časový posun v platení daní, odvodov, sociálnych príspevkov).

Graf č. 22

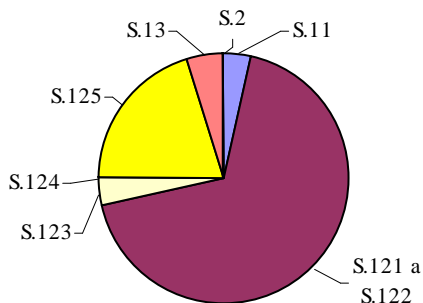
Štruktúra finančných aktív a pasív domácností a NISD ku koncu 1.Q.11 (v mld. EUR)



Sektorové členenie investícií a zdrojov financovania domácností vyplýva z povahy finančných nástrojov v ich bilancii. Najdôležitejší partner domácností a NISD je subsektor S.122 – ostatné peňažné finančné inštitúcie, významný podiel má aj sektor S.125 - poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy.

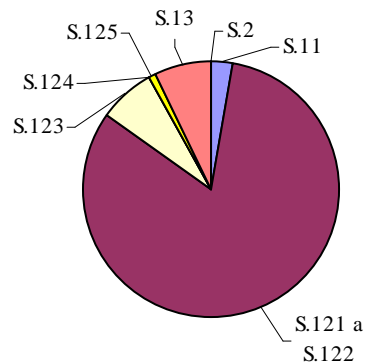
Graf č. 23

Sektorové členenie finančných aktív domácností a NISD ku koncu 1.Q.11



Graf č. 24

Sektorové členenie finančných pasív domácností a NISD ku koncu 1.Q.11



S.2 Zahraničie

Transakcie

Celkové zvýšenie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom dynamickejšieho rastu aktív v porovnaní s rastom pasív.

Zahraničné subjekty nakúpili slovenské štátne dlhopisy v objeme 1,5 mld. eur a zvýšili držbu nekótovaných akcií nefinančných inštitúcií o 0,5 mld. eur. V rovnakom objeme, o 0,5 mld. eur, im vzrástli aj ostatné vklady v bankách a obchodné úvery a preddavky poskytnuté podnikom. Prevoditeľné vklady v centrálnej banke klesli zahraničiu o 1,5 mld. eur, čo súvisí so znížením pohľadávky zo zúčtovania TARGET2.

V rámci pasív dominoval rast obchodných úverov a preddavkov od nefinančných inštitúcií (+0,8 mld. eur) a emisie dlhodobých dlhových cenných papierov (+0,6 mld. eur), ktoré nakúpili domáce banky a poisťovne a penzijné fondy.

Stavy

Sektor zahraničia je čistým veriteľom voči slovenskej ekonomike, keď 34% všetkých aktív predstavujú akcie domácich nefinančných podnikov a ďalších 14,5% tvoria pohľadávky voči centrálnej banke v súvislosti s platobným systémom TARGET2. Významným aktívom zahraničia sú aj úvery poskytnuté nefinančným podnikom a dlhové cenné papiere emitované ústrednou štátnou správou. Najvýznamnejšími záväzkami zahraničia voči domácej ekonomike sú dlhové cenné papiere (49,5% hodnoty pasív) prevažne v rukách finančných inštitúcií a obchodné úvery prijaté od nefinančných podnikov (15,1%).